

Městečkem prošel Mor s průvodem

V 18. století obklíčili Brtnici dragouni a děsivou nemocí stíhané město uzavřeli před světem

Brtnice • Po čtyřech letech opět prošel Brtnicí na Jihlavsku morový průvod. Více než dvě stě postav průvodu připomnělo děsivé události poslední morové rány, která městečko zasáhla v 18. století.

Tisíce diváků vidělo Mor jako černou postavu se závoji, představitel města, tedy rychtáře, písaře, zástupce řemeslných cechů a obyvatele zámku. Pážata nesla na podušce lebku s hnáty a tichý, temný průvod městem kráčel za doprovodu zvonů, bubnů a střelby.

Působivou podívanou pořádali v Brtnici původně jako důkuvzdání za zastavení poslední morové epidemie v roce 1715. Tehdy mor městečko postihnul s nebyvalou silou. V archívních pramenech je výkaz z 24. dubna 1715, kde je uvedeno 61 zamořených domů s 838 obyvateli. Jiný výkaz uvádí 184 zemřelých osob. V konečné zprávě z 16. března 1716 se uvádí 118 zamořených domů. Zachoval se také účet lékárníka Jana Kautzmana za léky dodané do Brtnice v době moru, za celkovou částku 322 zlatých a 52 krejcarů. Podle účtu byly postiženým podávány tyto léky: prášek pro po-

Morová pážata nesou lebku s hnáty, Mor je černá postava se závoji. Foto: Luboš Pavlíček

ni, benátský olej, šafrán, terpenťonová voda, muškátové oříšky, okuřovadlo proti moru, kořeny angeliky, sladké dřevko, opiáty, čaje, masti, náplastě, esence myrhopové, bylinné čaje orientální a jiné.

Po vyhlášení karantény byla Brtnice obklíčena vojskem, nikdo nesměl odejít, nikdo ne-

směl do Brtnice přijít. V městečku upadl obchod i živnost, úroda nesměla být sklizena, trpěli lidé i zvířata. Svědčí o tom zoufalé listy, kterými se obec obrací na vrchnost, na sanitní komisi a krajského hejtmána se stížnostmi na neuváženost vojáků, s žádostmi o povolení ke sklizni obilí a odpuštění kontribucí s tím,

že obyvatelstvo je finančně zničeno. Morová epidemie skončila na svátek svatého Rocha. Církevní děkonní procesí se od té doby v Brtnici pořádá každý rok, historický průvod pak s přestávkami v novodobé historii každé čtyři roky. Podrobné informace o městečku i morovém průvodu jsou na www.brtnice.cz.

Šampionkou je kráva z Vysočiny

220.000 kusů. To je stádo skotu, které na Vysočině představují takzvaná kombinovaná plemena. Tedy skot, chovaný pro mléko i maso. Vysočina se tak mezi kraji České republiky řadí na přední místo v počtu chovaných kusů kombinovaného skotu. Ta nejlepší zvířata se v září předvedla na Národní výstavě českého strakatého skotu v Radešínské Svatce na Žďársku. Celkem 26 chovatelů se pochlubilo stovkou zvířat a není náhoda, že titul šampionky si dovezla dojnice ze zemědělského družstva Maleč na Havlíčkobrodsku. Vystavované kusy obdivovali i náměstek hejtmána Miloš Vystrčil a krajský radní Ivo Rohovský (oba v popředí). Foto: Luboš Pavlíček

Kraj je lepší správce než stát, dokázal zachránit nemocnice

Vysočina • Nemocnice vybledly z dluhů a léčí dobře, jak bylo jejich zvykem. Do domovů důchodců už neteče a jejich obyvatelům rychle přibývá pohodlí. Ústavy sociální péče se umí dobře postarat o své klienty. To všechno se stalo poté, co taková zařízení převzal od státu kraj.

Nemocnice přitom dostal tak zadlužen, že se mluvilo o hrozcím krachu.

„Kraji připadla velmi nevděčná úloha zastavit zadlužování nemocnic a nastavit vyrovnané hospodaření, a to ne na úkor kvality poskytované péče. Ukázalo se, že je to úkol těžký a ve vět-

šince nemocnic bylo třeba vyměnit management, protože představa kraje a vedení těchto nemocnic se značně rozcházel. V této chvíli je zřejmé, že ke stabilizaci hospodaření v nemocnicích došlo, nemocnice hospodaří v roce 2004 vyrovnaně. Výjimkou je však stále Nemocnice Jihlava, které se dosud nepo-

dařilo vyváznout z minulých dluhů. Celý ozdravný proces probíhal a probíhá pod veřejnou kontrolou a je třeba říci, že ke zhoršení kvality zdravotní péče nedošlo,“ popisuje uplynulé měsíce krajská radní pro zdravotnictví, sociální věci a kulturu Martina Matějková (ODS).

Sociální zařízení sice stát nenechal přijít až k ekonomickému kolapsu, řada z nich ale měla problém s budovami, ve kterých sídlila. Kraj nechal opravit střechy, kuchyně i topení. Teď už se zaměřil na pohodlí obyvatel a snaží se jejich bydlení vylepšovat. Například snižováním lůžek na pokojích a přidáváním koupelen a toalet. „Kraj je také významným pomocníkem pro nestátní ne-

ziskové organizace a obce, protože do takových zařízení v roce 2004 investoval téměř 43 milionů korun. Peníze byly určeny na podporu financování veřejných služeb především do oblastí pomoci seniorům, hendikepovaným občanům a mládeži a protidrogové prevence,“ doplnila Martina Matějková.

Nemocnice dostal kraj od státu tak zadlužen, že stály před konkursem. Někde museli odejít i ředitelé, kteří nechtěli na ekonomická hlediště slyšet.

Za špatný vzduch zřejmě může stavba

(pokračování ze strany 4)

„Měřicí stanice je na frekventované křižovatce, kde loni probíhala oprava vozovky. Broušení povrchu a nová vrstva. Dokonce přesně v těch měsících, kdy se měřené hodnoty prudce zvýšily,“ vysvětluje krajský radní pro životní prostředí Ivo Rohovský (ODS).

V Programu zlepšování ovzduší proto kraj navrhuje, aby se velkomeziříčská měřicí stanice na škodlivé látky ze silnic přímo zaměřila a zároveň chce požádat vládu, aby mēs-

to ze seznamu znečištěných oblastí vypustila. Velkému Meziříčí pak doporučuje častější omývání frekventovaných silnic, zakrývání hromad spykých materiálů při stavbách a používání jiného posypu v zimě. Vzhledem k tomu, že ve městě je už delší čas hotová plynořadnice, má prý radnice apelovat na své obyvatele, aby zbytečně netopili uhlím anebo dokonce odpadky z domácnosti. „To všechno může pomoci, abychom dýchali zdravější vzduch. A nejen ve Velkém Meziříčí,“ prohlašuje Ivo Rohovský.

Program pojmenovává nejvíce riziková místa a výrobní provozy v kraji a také hledá řešení. „Moderní jsou například dobrovolné dohody s průmyslovými podniky. Ty se zaváží, že budou objem znečišťujících látek snižovat a umožní veřejnou kontrolu. Žádné zvýsky ani nařízení. To podnikům umožní zvolit takové tempo úprav svých provozů, na které stačí,“ vysvětluje Rohovský a dodává: „Podobných kroků nás čeká ještě hodně, ale určitě nám všem na Vysočině jde o to, abychom si prvenství ve zdravém životním prostředí udrželi.“

Vyšla nová kniha o Haškovi

Lipnice nad Sázavou • Novou knihu Jaroslav Hašek na Vysočině pokřtil v polovině září v hostinci U České Koruny její autor František Drašner. Kmotry byli spiso-

vatelův vnuk Richard a předseda Senátu Petr Pithart.

Kniha vyšla s podporou krajského grantového programu Edice Vysočiny a popisuje nejen Haškovy

pobyt v Lipnici, kde napsal Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, ale také jeho návštěvu v Chotěboři a tehdejší Německém Brodě. Čtenáři zde najdou nové, dosud nikde neuvedené informace o spisovatelově životě.

Autor knihy Jaroslav Hašek na Vysočině František Drašner už vydal dvě knihy o čichoštském zázraku. Loni pak knihu Ohně na Vysočině o násilné kolektivizaci a publikaci Karel Havlíček Borovský na Vysočině. Město Ledeč nad Sázavou úspěšně se žádostí o krajský grant a s jeho podporou vydalo Drašnerovu publikaci o protifašistickém odboji Krvavá lázeň v Kobylnicích. O další grant se chce František Drašner ucházet s rukopisem Jiří Wolker na Vysočině.

Grantový program Edice Vysočiny zatím podpořil 32 knih, které by bez jeho podpory nikdy nespály světlo světa.

Hejtmán František Dohnal (vpravo) při křtu knihy s vnučkem Jaroslava Haška. Foto: Luboš Pavlíček

Brusel chce přesně psané žádosti

Vysočina • Jestliže někdo píše projekt, aby získal peníze ze strukturálních fondů Evropské unie, má několik možností, jak získat bezplatnou radu.

V kraji působí síť sběračů projektových záměrů, které kraj odborně vyškolil právě pro poskytování základních informací. Jejich seznam je k dispozici na www.kr-vysocina.cz. Další pomoc lze získat v kanceláři Oddělení Sekretariátu Regionální rady Regionu soudržnosti NUTS II Jihovýchod Krajského úřadu kra-

je Vysočina na Žižkově ulici 16 v Jihlavě. „Nikdo od nás ovšem nemůže očekávat, že za něj projekt vytvoříme, ale umíme poradit, v jakém programu by mohl jeho záměr uspět, a hlavně, jestli má v pořádku všechny úřední náležitosti,“ říká vedoucí sekretariátu Radek Handa.

Se samotným napsáním projektu pak pomůže odborná firma. Je třeba ji ale pečlivě vybrat a pak ji samozřejmě kontrolovat. Je to totiž služba jako každá jiná a úroveň mezi službami se samozřejmě liší.

Projekty pro Evropskou unii vůbec nejsou jednoduché a Brusel žádá přesnou formu. Na internetových stránkách www.strukturalni-fondy.cz jsou proto podrobné návody, co všechno je v takové žádosti třeba uvést a jak ji formulovat. „Přesnost a pečlivost,“ apeluje na žadatele Handa a dodává: „Už se nám vyskytl i případ, že projekt nebyl vůbec přijat kvůli neoprávněnosti žadatele podávat projekt do Společného regionálního operačního programu.“

SOUTĚŽ

Prázdninová soutěž „Za váš snímek fotoaparát“ vás velmi zaujala. Obrovské množství došlých fotografií právě v těchto dnech hodnotí komise odborníků. Výsledky budou brzy, takže vítěze jeho fotografií zveřejníme už v příštím čísle.

www.kr-vysocina.cz

Hledat informace je možné podle logiky i intuice

Krajské webové stránky jsou velmi rozsáhlé. Kromě základních informací o kraji zde návštěvník najde i řadu specializovaných aplikací a databází, takže na první pohled dokáže web pěkně potrápít. Už na titulní straně lze ale najít první a solidní vodítka. Pokud přesně víme, co hledáme, je zde tradiční vyhledávač. Napíšeme klíčová slova a velíme hledat. Web nám ukáže, v jakých dokumentech se námi hledané výrazy nacházejí.

Pokud není takový postup úspěšný, není ještě vše ztraceno. Horní lišta nabízí prvotní dělení webu na servis pro občany, samosprávu kraje, novináře a podobně. Jelikož nejsme členové zastupitelstva, je nám jasné, že volíme servis pro občany a v levém sloupci vodítka, které by nás k požadované informaci nasměrovalo.

Ani to ale nemusí být ta pravá cesta. Zkušenosti ukazují, že velmi užitečným odkazem na titulní straně je oddíl s názvem Co najdete na našich stránkách. Pokud

se totiž ani intuitivně, ani logicky nedobereme požadované informace, tento odkaz nabízí přehledně a srozumitelně zpracovaný popis, co v které části webu je. Stává se tak posledním záchraným lanem, které umožní informace najít.

Nejjednodušší to ovšem máme, pokud potřebujeme pouze telefonní číslo na konkrétní úřed-

níka, či námi voleného zastupitele. Už na titulní straně webu je v pravé části jednoduchý vyhledávač v telefonním seznamu.

Příště o specializovaných aplikacích a hlavně o Geografickém informačním systému. Ten přináší množství informací o nejbližším okolí i pro nás, kteří nejsme zrovna zeměměřiči a kartografové.